

A B C D E F G H I J K L Ł M N O P R S T U V W X Y Z

Nr 1439 KUJAWSKO-
POMORSKI

1. Obiekt 146/1

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY pw. ŚW. MARII MAGDALENY

2. Czas powstania
1788 r.
dzwonnica 1727r.

3. Miejscowość
R Y S Z E W K O

4. Adres Ryszewko
88-411 Szelejewo
nr hipoteczny KW 133

5. Przynależność administracyjna
województwo bydgoskie
gmina Gąsawa pow. Żnin

6. Poprzednie nazwy miejscowości
Małe Ryszewo

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975
województwo bydgoskie
powiat Żnin

8. Właściciel i jego adres
Parafia Rzymsko-Katolicka
pw. Św. Marii Magdaleny
Ryszewko, 88-411 Szelejewo
9. Użytkownik i jego adres
J.w.
ks. Ryszard Zwolan-proboszcz

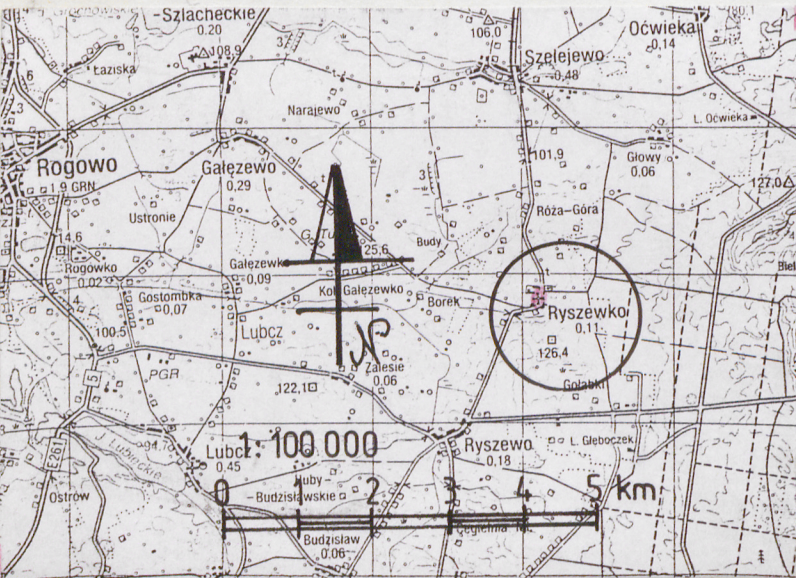
10. Rejestr zabytków
Nr AKI 110/282 data 14.III.1933r

1. Kościół i dzwonnica widok od zachodu
ORIENTACJA

2. Wnętrze kościoła, widok na prezbite-
rium 3. Kościół elewacja pld i wsch.

SYTUACJA. Ryszewko jest położone na Pałukach, na starym trakcie gnieźnieńskim, około 16 km na południe od Żnina, nad strugą Wałownicą (d. Gostonią).

Kościół wznosi się po zachodniej stronie drogi ze Żnina. Jest orientowany, w stronę drogi zwrócony prezbiterium.

Wokół kościoła obejście wyłożone kostką betonową, w otoczeniu prezbiterium, w pewnej odległości rosną stare lipy, resztę terenu zajmuje trawnik, na nim dwa groby proboszczów ks. Bronisława Echausta zm. 1919 i ks. Wojciecha Spychałowicza zm. 1928.

Teren wokół kościoła ogrodzony jest drewnianym płotkiem ze słupkami: od szosy ceglany z bramą od południa, przy bramie na słupkach datownik "1924", z pozostałych stron słupkami betonowymi.

DZWONNICA wznosi się po południowej stronie kościoła, przy ogrodzeniu. Drewniana, konstrukcji słupowej i sumikowo-łatkowej z 1727 r.

KOSTNICA usytuowana po północnej stronie kościoła, murewana, tynkowana, parterowa, kryta dachem dwuspadowym, pod dachówką, pochodzi z 1911 r.

PLEBANIA wzniesiona w 1927 r. stoi po północnej stronie kościoła, nęce wgłębi, na osi wjazdu od szosy. Murowana, tynkowana, parterowa, kryta dachem dwuspadowym, naczółkowym, na kamiennej podmurówce, wzniesiona w stylu dworowym, z piętrowym gankiem kolumnowym na osi frontowej elewacji, okna w opaskach profilowanych z kluczem, narożniki boniowane.

Po północnej stronie plebanii beneficjum - folwark i dom mieszkalny z 20-lecia międzywojennego.

MATERIAŁ, KONSTRUKCJA, TECHNIKA.

- fundamenty kamienne z głazów narzutowych.
- ściany drewniane o konstrukcji zrębowej, szalowane z zewnątrz pionowymi deskami, wzmacniane lisicami, w prezbiterium i nawie, od wewnątrz tynkowane.
- strop drewniany, belkowy, z podsufitką z desek, tynkowany.

cd wkładka

Nazwa Ryszewko pochodzi od Resza (Ryszarda). W 1366-83 r. wymieniany jest Grzymisław z Małego Ryszewa.

Około 1523 r. Ryszewko należało do opatów trzemeszeńskich. Z łanów kmiecyh płacono dziesięcinę snopową proboszczom strzyżewskim, a miejscowym mesznego po 1 korcu pszenicy i tyleż owsa.

Po kasacie klasztoru trzemeszeńskiego w k. XVIII w. należało do kapituły gnieźnieńskiej.

Parafia powstała zapewne po odłączeniu się od Lubcza, w XIII w., założyli ją Leszczyce. Z powodu małego uposażenia kościół przyłączono jako filialny do parafii w Gąsawie. Od połowy XV w. jest znów parafialnym.

Poprzedni kościół drewniany zbudowany przed 1678 r. staraniem opata trzemeszeńskiego Macieja Miastkowskiego.

Kościół ten został prawdopodobnie zniszczony.

Obecny kościół odbudowany i konsekrowany w 1788 r. przez Józefa Korytkowskiego-sufragana gnieźnieńskiego.

W 1860 r. wzniesiono wieżyczkę na sygnaturkę. W 1892 r. wyposażono kościół w organy.

W 1911 r. odnowiono kościół i wzniesiono obok kostnicę.

cd wkładka.

14. Kubatura <div style="text-align: center;">600 m³</div>	15. Powierzchnia użytkowa <div style="text-align: center;">170 m²</div>	16. Przeznaczenie pierwotne <div style="text-align: center;">kościół parafialny</div>	17. Użytkowanie obecne <div style="text-align: center;">kościół parafialny</div>
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja 1953 r. - powiększenie chóru 1962 r. - założenie instalacji elektrycznej 1955 r. - odnowienie sygnaturki lata 70-te wymiana gontu nad nawą i prezbiterium 1975 r. - zakupienie nowych dzwonów 1992 r. - uporządkowanie terenu wokół kościoła		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) <p>stan zachowania kościoła dobry,</p> <p>ściany oszalowane w dobrym stanie , zewnętrzne ogłędziny nie wykazują dużych uszkodzeń przez kołatka, pokrycie dachu wymienione w latach 70-tych, impregnowane, drzwi zewnętrzne nawy i kruchty południowej wymienione, wnętrze i wyposażenie zachowane, chór wtórnie powiększony.</p>	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie <p>ochrona kościoła w obecnym stanie, wraz z malowniczym zespołem utworzonym przez budynki plebanii o dużych walorach architektonicznych, dzwonnicy z 1727 r. i kostnicy, zabezpieczenie przed szkodliwymi wpływami atmosferycznymi drewnianego krużdyfeksu w szczycie kruchty południowej, instalacja przeciwpożarowa.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22. Biblioteka

"Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i in..."
red. Br. Chlebowski, T.X, Warszawa 1889, s.114

Korytkowski J. "Arcybiskupi gnieźnieńscy..."
Poznań 1888, T.II, s. 655

S. Truchim "Historia powiatu żnińskiego"
Poznań 1928, s. 180 i nast.

Czasopismo "Pałuki" nr 44/94 str. 8 art."Ryszewo
i Ryszewko"

Kronika parafialna przech. plebania, ks.R.Zwolan

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

25. Opracował

tekst.....mgr Zofia Wernerowska 11.1995 r.
imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki .....j.w.....
imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. ....j.w.....
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów .....PSOZ Bydgoszcz ul. Jezuicka 2

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki .....wkładki sztuk -6

1. Miejscowość RYSZEWKO gm. Gąsawa	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚCIÓŁ PARAFIALNY pw. Św. Marii Magdaleny	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) opis cd
---------------------------------------	---	---

p.12 HISTORIA cd.

W 1924 r. wzniesiono ogrodzenie od strony szosy.
W 1937 r. przeprowadzono kapitalny remont kościoła z otynkowaniem wnętrza.
W czasie okupacji, od 1940 r. kościół był zamknięty, w latach 41-43 urządzone w nim magazyn zbożowy. Od sierpnia 1943 r. dojeżdżał ks. Kordziński z Żernik i odprawiał nabożeństwo.
Obecnie w skład parafii wchodzi: Ryszewko, Ryszewo, Głowy, Nadleśnictwo Gołębki, Zalesie, Huby Szelejewskie i Złotniki.
DZWONNICA z 1727 r., dzwony zaginęły podczas okupacji. Obecne: Św. Marii Magdaleny o wadze 250 kg i Św. Stanisława o wadze 150 kg pochodzą z 1975 r.
PLEBANIA obecna wzniesiona w 1927 r. Poprzedni budynek plebanii spalił się w wielką sobotę 1916 r.. Odbudowano go częściowo na istniejących fundamentach, lecz zwróconą frontem do drogi. Projekt wykonał S. Kotowski, a wybudował Alwin ze Żnina. Plebania kosztowała 42 tys. złotych, większą część - 30 tys. fundował wojewoda poznański.
Plebania wzniesiona w stalu dworkowym, pięknie wkomponowana w otoczenie, jest dobrym przykładem architektury 20-lecia międzywojennego.
Kościół zachowany w niezmienionej formie od 1788 roku wzniesiony w drewnianej konstrukcji zrębowej, niewielki, bezwieżowy, o typowym ukształtowaniu nawy z kruchtą południową i prezbiterium z zakrystią jest typowym przykładem drewnianego kościoła terenu Pałuk.
Tworzy wraz z sąsiadującymi budynkami: plebanii, dzwonnicy i kostnicy oraz otaczającą zielenią piękny i malowniczy zespół.

p.13 MATERIAŁ, KONSTRUKCJA, TECHNIKA cd.

- więźba dachu drewniana, krokwiowo--jętkowa, środkowa ściana stolcowa ze słupami pionowymi i dwoma wzdłużnymi belkami, słupy usztywnione mieczami w dwóch płaszczyznach, u dołu zastrzałami do belki stropowej, krokwie z nadbitką, usztywnione zastrzałami.
- dach kryty gontem, zakrystia dachówką ceramiczną zakładkową.

Wkładkę założył: mgr Zofia Wernerowska 11.1995 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

- sygnaturka o konstrukcji drewnianej, szalowana w dolnej części poziomymi deskami, kryta gontem.
- okna prostokątne stalowe, pojedyncze, podzielone ślemieniem na dwie równe części, 32-kwaterowe, wypełnione witrażem, małe okienka chóru drewniane podzielone pionową szczeliną, z jednym prętem kraty z zadziórami.
- drzwi drewniane w ościeżnicach, główne zewnętrzne współczesne dwuskrzydłowe, zamknięte pełnym łukiem, wielopłycinowe, z wcześniejszą antabą, drzwi zewnętrzne kruchty jednoskrzydłowe wielopłycinowe, od zewnątrz opierzone deskowaniem pionowym, z zawiasami pasowymi, drzwi wewnętrzne kruchty 1-skrzydłowe, 6-płycinowe, drzwi zakrystii zewnętrzne deskowe ze szpungami i zawiasami pasowymi, od zewnątrz szalowane ukośnymi deskami z ćwiekami, wewnętrzne 1-skrzydłowe, 6-płycinowe.
- schody drewniane, policzkowe, 1-biegowe z dodatkowym biegiem drabiniastym.
- chór wsparty na drewnianych czworokątnych słupach o sfazowanych narożach, czoła belek podcięte, ścianka chóru płycinowa, z nałożoną dekoracją pseudopłycinową, parapet profilowany.
- podłogi z desek.

RZUT.

Nawa prostokątna z wydzielonym od zachodu chórem, i kruchtą na planie kwadratu od południa. Na osi nawy węższe prezbiterium, zamknięte trójbocznie, z prostokątną zakrystią od północy.

BRYŁA.

Nawa jednoprzestrzenna z prezbiterium o równej wysokości ścian, nawa kryta dachem dwuspadowym, prezbiterium dachem dwuspadowym zamkniętym trójpołaciowo. Na szczycie nawy od zachodu 6-boczna sygnaturka, dwukondygnacyjna o cebulastych zwieńczeniach, w górnej partii ażurowa, zwieńczona stożkiem z kulą i krzyżem. Kruchta południowa niska, kryta daszkiem dwuspadowym. Zakrystia kryta dachem pulpitowym w przedłużeniu połaci prezbiterium.

ELEWACJE.

Na kamiennej podmurówce. Ściany szalowane pionowymi deskami na zakład, zwieńczone profilowanym gzymsem koronującym, od strony południowej i wschodniej obitym prostą deską. Okna prostokątne, w prostych opaskach z deski.

Elewacja frontowa symetryczna. Na osi drzwi poprzedzone schodami, po bokach małe okienko, ponad drzwiami na osi okno chóru. Trójkątny szczyt przecięty gzymsem w $\frac{3}{5}$ -tych wysokości.

Sygnaturka w dolnej części pełna, zwieńczona hełmem cebulastym, w górnej ażurowa, zwieńczona analogicznym hełmem, hełmy kryte gontem, w zwieńczeniu iglica stożkowa z kulą, na niej ażurowy krzyż żeliwny o zakończonych trójlistnie ramionach.

1. Miejscowość RYSZEWKO gm. Gąsawa	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚCIÓŁ PARAFIALNY pw. Św. Marii Magdaleny	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) opis cd.
---------------------------------------	---	--

p. 13 cd ELEWACJE.

Elewacja południowa. Nawa od strony chóru małe kwadratowe okienko, po wschodniej stronie dwa okna, między nimi kruchta 1-osiowa z drzwiami, w trójkątnym szczycie kruchty krucyfiks drewniany o ramionach zakończonych trójliściem, szczyt obwiedziony deską. Prezbiterium o dwóch oknach, z lisicą.

Elewacja wschodnia. Ściana prezbiterium ślepa, w ścianach ukośnych lisica. Zakrystia od północy o jednym okienku na osi, szczyt szalowany poziomymi deskami.

Elewacja północna. Nawa o dwóch oknach po stronie wschodniej. Od wschodu zakrystia, w jej ścianie drzwi poprzedzone schodami. Ściana zakrystii z gzymsem koronującym profilowanym.

WNĘTRZE.

W prezbiterium lisice ukształtowane w formie uproszczonych pilastrów. Tęcza o łuku nieco spłaszczonym. Okna i drzwi w szerokich opaskach profilowanych. Prześko chóru wydzielone parą pilastrów w tynku ze stiukowymi głowicami i festonami.

Wyposażenie wnętrza barokowo-klasycystyczne.

INSTALACJE.

Elektryczna.

4. Wnętrze widok na prezbiterium

5. Wnętrze widok na chór

Wkładkę założył:

Miejsce przechowywania:

mgr Zofia Wernerowska październik 1995r.

Wzór ODZ 1978 r.

6.

7.

8.

- 6. Drzwi do zakrystii, elewacja północna
- 7. Zakrystia, drzwi wewnętrzne
- 8. Okno nawy
- 9. Nawa, głowica pilastra
- 10. Nawa drzwi do przedsionka

9.

10.

1. Miejscowość

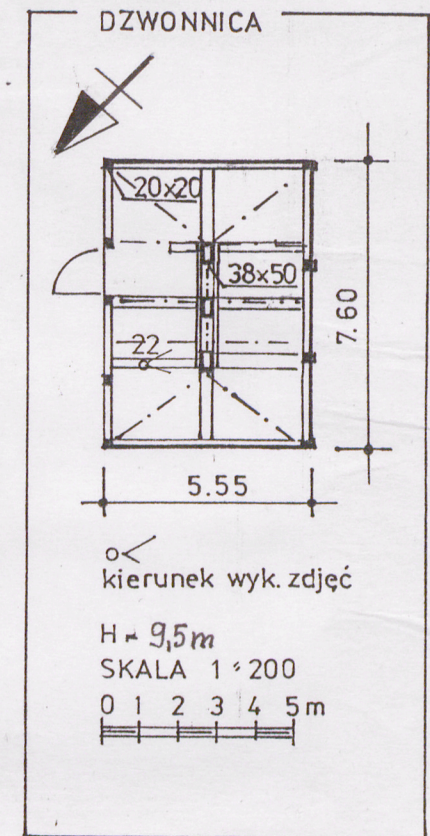
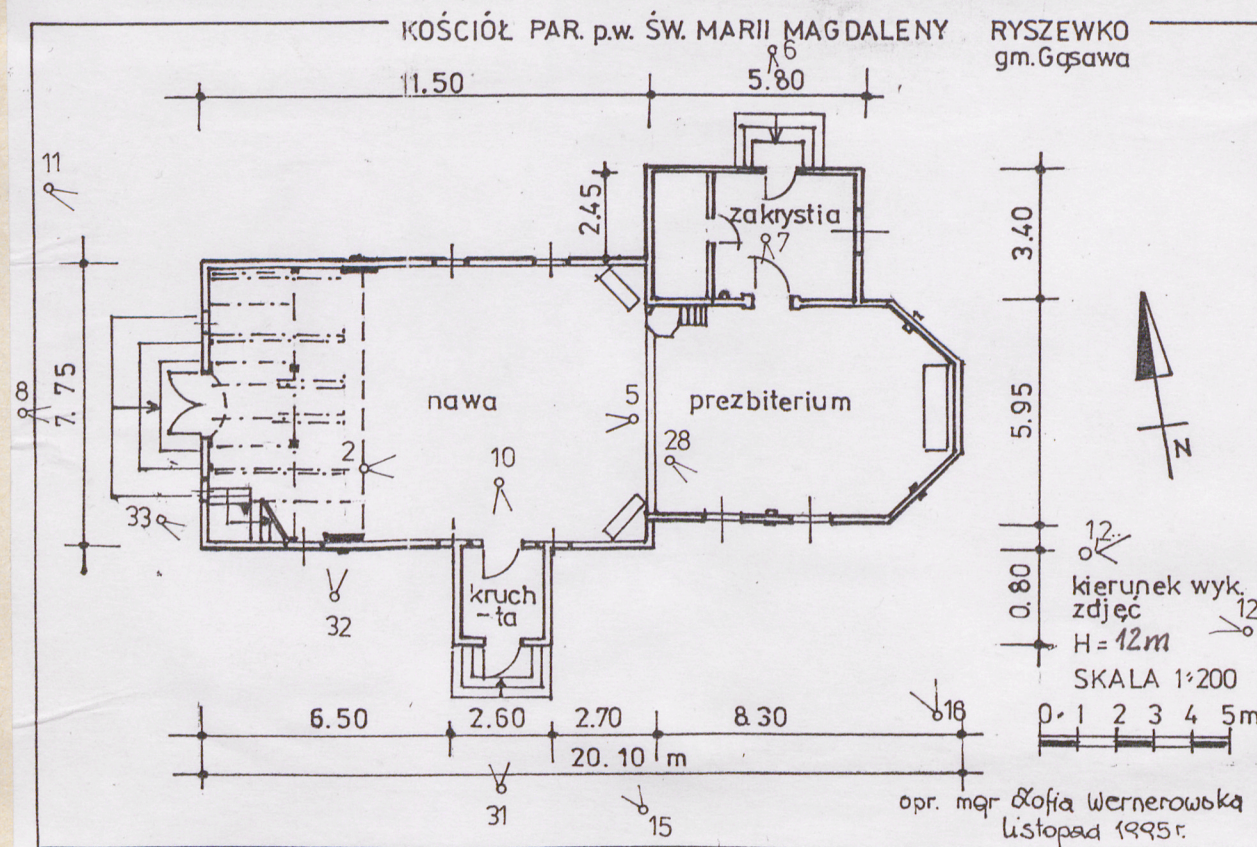
RYSZEWKO
gmina Gąsawa

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY
pw. Św. Marii Magdaleny

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

rzut przyziemia
verte plan sytuacyjny

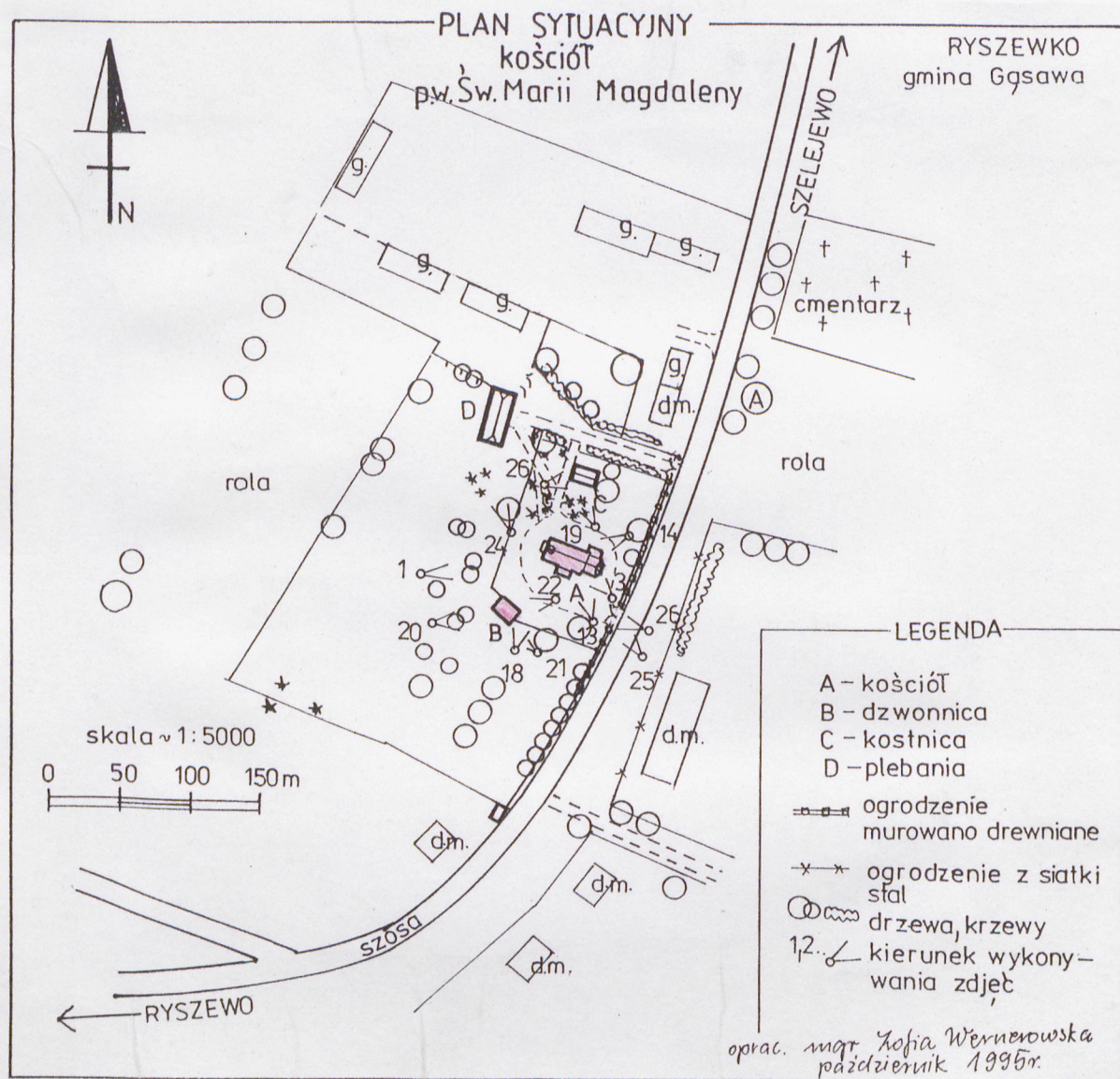

Wkładkę założył: **mgr Zofia Wernerowska październik 1995r.**
(imię, nazwisko, data)

Wzór ODZ 1978 r.

Miejsce przechowywania negatywów: .....

36. Poddasze.

1. Miejscowość **RYSZEWKO**
gmina Gąsawa

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)
KOŚCIÓŁ PARAFIALNY
p.w. Św. Marii Magdaleny

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
zdjęcia

11. Elewacja zachodnia 12. Elewacja wschodnia

13. Elewacja południowa
14. Elewacja północna

Wkładkę założył: **mgr Zofia Wernerowska październik 1995r.**
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

1978 r.

15. Elewacja południowa,
przedsionek

16. Elewacja południowa,
prezbiterium

19. Kostnica w głębi plebania

17. Elewacja południowa, nawa

18. Elewacja południowa, nawa

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTRÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

K NR5

1. Miejscowość

RYSZEWKO
gmina Gąsawa

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY
p.w. Św. Marii Magdaleny

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu)

zdjęcia

20. Dzwonnica, elewacja południowa i wschodnia
22. Dzwonnica, elewacja północna i zachodnia

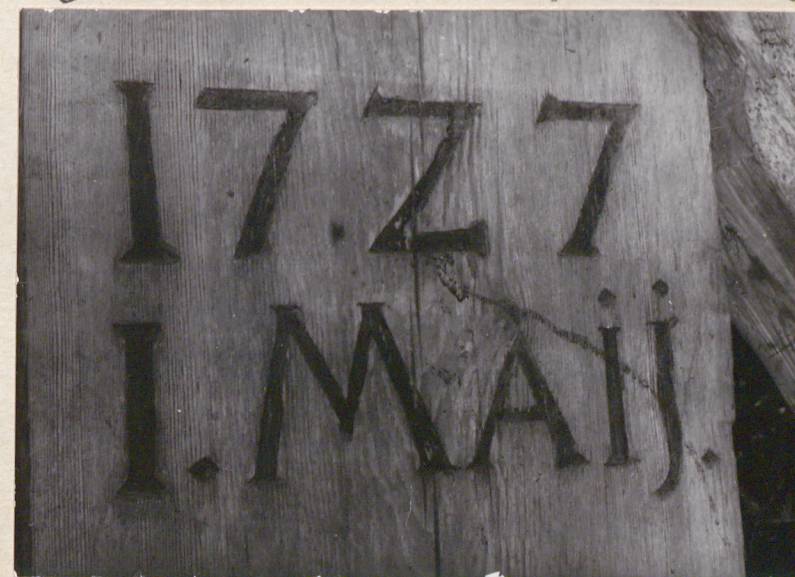
Wkładkę założył

Miejsce przecho

mgr Zofia wernerowska październik 1995r.

21. Elewacja wschodnia
23. Datownik na belce wewnątrz dzwonnicy

r.

24. Plebania
26. Kostnica

25. Ogrodzenie wokół kościoła
27. Brama

1. Miejscowość **RYSZEWKO**
gmina Gąsawa

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)
KOŚCIÓŁ PARAFIALNY
p.w. Św. Marii Magdaleny

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
zdjęcia

28, 29. Okno w prezbiterium

30. Dzwonnica
31. Elewacja południowa,
szczyt przedsionka

mgr Zofia Wernerowska październik 1995r.

Wkładkę założył: .....
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

32. Zakończenie kotwy,
elewacja południowa, nawa

33. Sygnaturka

34. Poddasze

35. Nawa, podwalina

36.